

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/2028/2022.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.III.21.484/2021/6. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. A gazdasági társaság indítványozó jogi képviselője (dr. Hiasi Gábor ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az egyedi ügy felperese volt.
- [3] Az egyedi ügy előzményeként egy közúti teherszállítással és nemzetközi fuvarozással foglalkozó kft. (a továbbiakban: P. Kft.), valamint egy koordinációs (fuvarszervező) tevékenységet ellátó, bécsi székhelyű gazdasági társaság (a továbbiakban: E. GmbH.) 2006. december 1-jei keltezéssel megállapodást kötöttek, amelynek értelmében az E. GmbH. 2006. december 1-jétől 2011. december 11-ig terjedő időre a P. Kft. részére bérbe ad négy Feldbinder FFB típusú silós pótkocsit. A perbeli járművek tulajdonosaként a szerződés megkötését megelőzően a P. Kft. volt feltüntetve a magyarországi gépjármű-nyilvántartásban. Az adatok változására vonatkozó bejelentést sem a P. Kft., sem az EGO GmHH. nem tett.
- [4] 2010-ben megállapodás született a felek között arról, hogy az E. GmbH. az Észak-Alföldi Regionális Fejlesztési Zártkörűen Működő Részvénytársaság (ÉRF Zrt.) közbeiktatásával átruházza a perbeli járművek tulajdonjogát a P. Kft. részére. A megállapodásba később két további gazdasági társaságot is bevontak közbenső félként.
- [5] A vételárfizetési láncolat teljesítése megakadt, mert az egyik közbenső fél ügyvezetőjével szemben sikkasztás bűncselekménye miatt büntetőeljárás indult, aminek eredményeként az ügyvezető bűnösségét a Debreceni Törvényszék jogerősen megállapította. Ezt követően az E. GmbH. több ízben felszólította a P. Kft.-t a szerződésben kikötött vételár megfizetésére. Ennek eredménytelenségét követően a

perbeli járműveket Ausztriába irányította és ott birtokba vette őket, a P. Kft.-vel fennállt gazdasági együttműködését és kapcsolatát pedig felszámolta. Mindezt a P. Kft. tudomásul vette, azonban az ÉRF Zrt.-vel szemben több ízben pert indított arra hivatkozással, hogy utóbbi jogellenes magatartása okozati összefüggésben volt az őt ért kárral.

- [6] 2018. december 28-án a P. Kft. mint engedményező és az indítványozó mint engedményes engedményezési szerződést kötött.
- [7] Az indítványozó mint a P. Kft. jogutódja kártérítési per indított a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatallal szemben; a per a Debreceni Törvényszék előtt 5.P.20.105/2019. szám alatt folyt. A jelen alkotmányjogi panasz ügy előzményét képező perben a keresetlevelet az indítványozó az 5.P.20.105/2019. szám alatt folyt per elsőfokú ítéletének meghozatalát követően nyújtotta be.
- [8] A keresetlevélben az indítványozó előadta, hogy Debrecen Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala (a továbbiakban: I. rendű alperes), valamint Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata (a továbbiakban: II. rendű alperes; együtt: alperesek) magatartásukkal kárt okoztak neki, és ezt a kárt a Debreceni Okmányiroda ügyintézőjének eljárása keretében a perbeli járművek tekintetében a közlekedési nyilvántartásba való bejegyzése, valamint ennek eredményeként a S. Kft. korlátozásmentes tulajdonának bejegyzése okozta. A bejegyzés az indítványozónak a keresetlevélben kifejtett álláspontja szerint jogellenes volt, mert elmulasztotta figyelembe venni az E. GmbH. és a Z. Kft. közötti adásvételi szerződésben kikötött tulajdonjogi fenntartást. Ez a jogalkalmazási hiba eredményezte azt is, hogy az E. GmbH. felmondta az együttműködését a P. Kft.-vel.
- [9] Az alperesek a perben elévülési kifogást terjesztettek elő.
- [10] Az indítványozó az elévülési kifogással szemben előadta, hogy a kapcsolódó büntetőeljárás során keletkezett, 2011. február 8-án kelt jegyzőkönyvből értesült arról, hogy a Debreceni Okmányiroda a S. Kft. kérelmére 2010. szeptember 14-én bejegyezte a perbeli járművek tulajdonjogát. A Debreceni Törvényszék ezzel a perbeli állítással szemben azt az ellenvetést tette, hogy a PRS. Kft. – tehát az indítványozó jogelődje – a rendelkezésre álló, a szerződési láncolat elemeinek megkötése során keletkezett dokumentáció olyan megállapításokat tartalmaz, amelyekből kétséget kizáróan megállapítható, hogy a P. Kft. 2010. november 30-áig – a követelés esedékességének időpontjáig – tudomást szerzett a S. Kft. javára történő tulajdoni bejegyzésről. Az indítványozó által hivatkozott tanúvallomás egyéb, a kártérítési per szempontjából releváns információt nem tartalmazott. A kereseti követelés ezért elévült.
- [11] A Debreceni Törvényszék azt is megállapította, hogy a kereseti kérelem akkor is alaptalan, ha az bírósági úton érvényesíthető lenne. A Debreceni Okmányiroda ügyintézője jogalkalmazási hibát vétett a S. Kft. tulajdonjogának bejegyzésével. Ez a jogalkalmazási hiba azonban nem állt okozati összefüggésben a bekövetkezett kárral,

az indítványozó, illetve jogelődje által sérelmezett kár ugyanis azzal összefüggésben következett be, hogy az E. GmbH. felmondással megszüntette a P. Kft.-vel kötött együttműködési szerződést. Azt kellett volna tehát bizonyítani, hogy a Debreceni Okmányiroda jogalkalmazási hibája vezetett az együttműködési szerződés felmondásához.

- [12] Emellett a rendelkezésre álló okiratok nem tartalmaznak egyértelmű bizonyítékot arra vonatkozóan, hogy az E. GmbH. a vételár-kiegyenlítés elmaradása miatt mondta fel az együttműködést; mi több, a Nyíregyházi Törvényszék 13.G.15-11-040012/56. számú ítélete épp ezzel ellentétes következtetés levonására alkalmas.
- [13] Ezekon túlmenően pedig az adásvételi láncolatot és az annak eredményeként kialakult helyzetet illető helyzetet érintő körülményeknek az együttműködési szerződés felmondásával való összefüggésbe hozása pusztán feltételezés.
- [14] Az elsőfokú ítélettel szemben az indítványozó fellebbezését a Debreceni Ítéltábla alaptalannak találta.
- [15] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához. Kérelmében hangsúlyozta, hogy az elévülés – ellentétben az első- és másodfokú bíróság álláspontjával – nyugodott, a P. Kft. ugyanis menthető okból nem érvényesítette követelését, mivel először a vele szerződéses jogviszonyban álló károkozóval szemben indított eljárást. Az indítványozó azért nem indított pert az alperesek ellen korábban, mert folyamatosan törekedett a kár áthárítására, s ennek jegyében a jogelődjével szerződésben állt társaságokat perelte először.
- [16] A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Az indítványozó felülvizsgálati kérelmében állítottakkal szemben a következőkre mutatott rá. Az elévülés nyugvásának vizsgálatakor azt kell feltárni, hogy az indítványozó (vagy jogelődje) objektíve mikor került abba a helyzetbe, hogy igényét akadálytalanul érvényesíthesse. Az igényérvényesítésre jogosult indítványozó saját döntésével határozott úgy, hogy igényét először az alperesektől eltérő személyekkel szemben érvényesíti. A másodfokú bíróság helyesen fejtette ki, hogy az indítványozónak (jogelődjének) minden szükséges információ a rendelkezésére állt, emellett az egyes bírósági eljárásokat párhuzamosan is megindíthatta volna. Az indítványozónak még 2013. január 1-jétől is közel két év alatt tisztázhatta volna a kötelezett személyét, és az eljárás deliktuális alapon való kezdeményezésének nem volt akadálya. Emellett a pertaktikai megfontolások kívül esnek az önhiba fogalmi körén.
- [17] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének, XXIV. cikk (2) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelmére történő hivatkozással kérte a Kúria ítéletének megsemmisítését.
- [18] Panaszában kifogásolta azt a kúriai álláspontot, hogy az indítványozó jogelődjének, a P. Kft.-nek minden információ rendelkezésére állt a perindításhoz. Álláspontja szerint valójában ez azt az elvárást támasztaná az indítványozó felé, hogy „rendkívüli, szinte

tényfeltáró nyomozati intézkedéseket tegyen” annak kiderítése érdekében, vétettek-e jogalkalmazási hibát az adásvételi láncolatban részt vett hatóságok. Ehhez képest az indítványozó jogelődje véletlenül, egy büntetőeljárás jegyzőkönyv megismerésével szerzett tudomást a hibáról. A gépjármű-nyilvántartási eljárás kapcsán a jogelőd nem gyakorolt ügyféli jogokat, őt nem értesítették az eljárás eredményéről, így jogorvoslással sem élhetett. A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) az elévülés nyugvásával összefüggésben menthető okról szólt. Az Alkotmánybíróság és az Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorlata értelmében az arányos jogkorlátozást megvalósító vizsgálatot individualizáltan kell elvégezni, ez azonban nem valósult meg akkor, amikor a menthető ok fennálltát nem az indítványozó jogelődjére specializáltan vizsgálták. A menthető ok meghatározása során szubjektív elemeket is figyelembe kell venni, ugyanis arra kell tekintettel lenni, hogy az indítványozó jogelődje az adott helyzetben elvárhatóan szabadulhatott-e a jogérvényesítést korlátozó helyzetből.

- [19] Az indítványozó a jogorvoslathoz való jog körében sérelmezte, hogy a Kúria nem foglalkozott a felülvizsgálati kérelemnek a járási (fővárosi) kerületi hivatalokról szóló 218/2012. (VIII. 13.) Korm. rendelet, valamint a járások kialakításáról, és az azzal összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi XCIII. törvény érintettségére, valamint a bizonyítottság kérdéseire vonatkozó részeivel.
- [20] A panaszban előadottak szerint az indítványozónak sérült az a joga, hogy a hatóságok által feladatuk teljesítése során neki jogellenesen okozott kárt megtérítsék, mert vele szemben a Debreceni Okmányiroda tisztességtelenül (jogsértően) járt el, ily módon károkozó magatartást valósított meg következmények nélkül, a bíróságok azonban nem értékelték ezt a körülményt.
- [21] Végül az indítványozó hivatkozott arra, hogy a tisztességtelen eljárás eredményeként őt anyagi kár érte, ezért a tulajdonhoz való alapvető joga is sérült.
- [22] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [23] Az indítványozó jogi képviselője 2022. június 23-án töltötte le a Kúria ítéletét, majd augusztus 22-én, a 60 napos határidőn belül, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben adta postára a panaszt. A hiánypótlási felhívást 2022. szeptember 20-án vette kézhez, majd október 17-én adta fel a hiánypótlást, ezért a hiánypótlás is a törvényes, 30 napos határidőn belül érkezett az Alkotmánybírósághoz.
- [24] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A határozott kérelem feltételeit az Abtv. 52. § (1b) bekezdése – annak *a)–f)* pontjai – rögzítik. A panasz ezeknek a feltételeknek megfelelt az alábbiak szerint.

- [25] A panasz tartalmazza azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza. Tartalmazza az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést. Megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megsértett rendelkezéseivel. Kifejezett kérelmet ad elő a bírói döntés megsemmisítésére.
- [26] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés *a)* az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és *b)* az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [27] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján tehát az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett: a támadott bírói döntés az ügy érdemében hozott, vagy eljárást lezáró döntésnek minősül-e, az indítványozó kimerítette-e a jogorvoslati lehetőségeit, az indítványozó érintettnek minősül-e, illetve Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állítja-e a panaszban.
- [28] A Kúria a támadott felülvizsgálati ítéletben érdemben döntött az indítványozó felülvizsgálati kérelme felől.
- [29] Az indítványozó a fellebbezéssel kimerítette rendes jogorvoslati lehetőségeit, egyúttal a rendkívüli jogorvoslatok köréből élt a felülvizsgálati kérelem előterjesztésének jogával, ezért számára megnyílt az út az alkotmányjogi panasz igénybevételére.
- [30] Az indítványozó az egyedi ügyben engedményezés jogcímén vett részt felperesként, ezért érintettnek minősül.
- [31] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, XXIV. cikk (2) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pontja szerinti, Alaptörvényben biztosított jognak minősülnek.
- [32] Az Abtv. 31. § (2) bekezdése szerint ha egy ügyben alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanabban az ügyben érintett panaszos által, azonos jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozva alkotmánybírósági eljárásnak nincs helye. Az indítványozó által támadott felülvizsgálati ítélettel összefüggésben az Alkotmánybíróság nem folytatott le alkotmányossági vizsgálatot, ezért a *res iudicata* nem áll fenn.

- [33] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [34] Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljárással összefüggésben megfogalmazta, hogy nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helyállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [35] A jelen ügyben benyújtott alkotmányjogi panasz gondolatmenete összességében két fő állításban foglalható össze. Az egyik állítás az, hogy az eljáró bíróságok tisztességtelenül értelmezték a régi Ptk. elévülésről szóló szabályait, ugyanis túlzó elvárást támasztottak az indítványozóval szemben, kvázi nyomozati munkát vártak el tőle annak érdekében, hogy megismerje a perben hivatkozott jegyzőkönyv tartalmát és a benne rögzített jogalkalmazási hibát. A másik állítás értelmében a Kúria a felülvizsgálati ítéletben figyelmen kívül hagyta a felülvizsgálati kérelem egyes állításait és jogszabályi hivatkozásait.
- [36] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az alapper során meghozott döntésekből világosan kitűnik, hogy azok sarkalatos pontját az elévülés képezi. Ez értelemszerűen következik abból a tényből, hogy az elévülés kérdésének tisztázása szükségszerű előfeltétel ahhoz, hogy a bíróság a kereseti kérelem tartalma felől érdemben dönthessen. Megfordítva: ha a követelés elévül, az a bíróság előtt – az ügyben irányadó régi Ptk. 325. § (1) bekezdése értelmében – nem érvényesíthető. Az első fokon eljáró Debreceni Törvényszék részletesen bemutatta, miért jutott arra a következtetésre, hogy az indítványozó jogelődjének tudomással kellett rendelkeznie az indítványozó által sérelmezett tulajdoni bejegyzésről, arra ugyanis a szerződéses láncolatban résztvevők között született dokumentumokban említés esik. A követelés ezért a Debreceni Törvényszék megállapítása szerint elévült, ez pedig kizárta a követelés érdemi elbírálását annak ellenére, hogy a törvényszék kitért arra is, érdemét tekintve miért nem alapos a kereset.
- [37] Ettől kezdve a jogorvoslati eljárásokban a perbeli követelés érdemi vizsgálata csak abban az esetben lett volna lehetséges, ha bebizonyosodott volna, hogy a követelés valójában nem évült el. Ez azonban nem következett be: a másodfokú ítéletben a részleges megváltoztatás az elévülés kérdését nem érintette, a Kúria pedig hatályában fenntartotta a jogerős ítéletet.

- [38] Az eljárt bíróságok mindennek fényében ismertették az ügy elbírálásához szükséges tény- és jogkérdéseket, valamint az azokra adott válaszaikat, és nem merült fel olyan, alkotmányjogilag értékelhető körülmény, amely alapján a tisztességes bírósági eljárás vagy a jogorvoslathoz való jog sérelme az Alkotmánybíróság által vizsgálándó lenne. Az eljárt bíróságok által levont következtetés – miszerint az indítványozó jogelődje rendelkezett a megfelelő ismeretekkel – és a bizonyítékok ezt alátámasztó értékelése a rendes bíróságok mérlegelésébe tartozó kérdés.
- [39] Mivel az eljáró bíróságok szerint a kereseti követelés elévült, és az elévülés kérdésében megjelölték és kifejtették döntéseik indokait, a követelés érdemére irányuló indítványozói előadás figyelmen kívül hagyása nem valósít meg olyan, az Abtv. 29. §-a szerinti sérelmet, ami az érdemi alkotmányossági vizsgálatot indokolja.
- [40] Az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdésével összefüggésben az Alkotmánybíróság arra mutat rá, hogy a panasz nem tartalmaz olyan, alkotmányjogilag releváns körülményt, ami kifejezetten a Debreceni Okmányiroda eljárásával kapcsolatosan szükségessé tenné a panasz érdemi vizsgálatát. Az eljárt bíróságok a kárfelelősséggel összefüggésben értékelték az okmányiroda eljárását, és a fentiek szerint a bíróságok döntésének érdemi vizsgálatára nincs lehetőség. Ezért a hatóság eljárása nem szolgáltat alapot az érdemi alkotmányossági vizsgálatra.
- [41] A panasz hivatkozik a tulajdonhoz való, az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében megjelölt alapvető jogra. Ez a hivatkozás azon alapszik, hogy az eljárt bíróságok tisztességtelen eljárása következtében az indítványozót vagyoni kár, azaz a tulajdonát érintő sérelem érte. Ezen túlmenően, a tulajdonhoz való jog sérelmét önmagában megalapozó érvelést a panasz nem tartalmaz. A fentiekben kifejtésre került, miért nem alapozza meg a befogadást az Alaptörvény XXVIII. cikkére történő hivatkozás. Mindebből következően erre az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésére hivatkozással sincs lehetőség.
- [42] 4. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, ezért azt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Abtv. 29. §-a és az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró